

Έρευνα για την επιλόχεια κατάθλιψη στην Ελλάδα

Μάρθα Μωραΐτου, Μαία, Καθηγήτρια Εφαρμογών, Προϊσταμένη Τμήματος Μαιευτικής, ΣΕΥΠ, ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης.

Στο άρθρο αυτό γίνεται απόπειρα μελέτης της επιλόχειας κατάθλιψης και των παραγόντων που την επηρεάζουν. Για το σκοπό αυτό αξιοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο κατάθλιψης του Beck και ένα άλλο ερωτηματολόγιο, που εξετάζει το κοινωνικό και μαιευτικό προφίλ της κάθε γυναίκας και που κατασκευάστηκε γι' αυτή την έρευνα.

Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν σε λεχвіδες κατά την πρώτη και δεύτερη εβδομάδα της λοχείας τους, με μοναδικό κριτήριο τη γνώση της ελληνικής γλώσσας και τη διάθεση της γυναίκας να συμμετέχει στην έρευνα.

Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν σε λεχвіδες που γέννησαν από 15 Ιουλίου έως 15 Αυγούστου του 2000. Συμμετείχαν συνολικά 249 λεχвіδες από δέκα διαφορετικές πόλεις (Αθήνα, Αλεξανδρούπολη, Άρτα, Βόλο, Καρδίτσα, Κοζάνη, Νάουσα, Ξάνθη, Φλώρινα, Χανιά), που γέννησαν σε Μαιευτικές Κλινικές Δημόσιων Νοσοκομείων (εκτός της Νάουσας).

Επιλέξαμε να δώσουμε το ερωτηματολόγιο κατάθλιψης του Beck, γιατί είναι εύχρηστο, έχει σταθμιστεί σε μεγάλο αριθμό ατόμων και είναι έγκυρο και αξιόπιστο. Η μελέτη απέδειξε ότι το 38,96% των λεχвіδων παρουσίασε κάποιας μορφής κατάθλιψη, το 24,10% ήπια κατάθλιψη, το 9,24% μέτρια κατάθλιψη και το 5,52% σοβαρή κατάθλιψη.

Μελετώντας τον τόπο προέλευσης των ερωτηματολογίων, παρατηρήσαμε ότι οι λεχвіδες από την Αλεξανδρούπολη πα-

ρουσίασαν τα υψηλότερα ποσοστά κατάθλιψης. Από τις 38 λεχвіδες που συμμετείχαν, οι 28 παρουσίασαν κατάθλιψη, ενώ το μικρότερο ποσοστό, μια από τις 39 λεχвіδες, παρατηρήθηκε στην Αθήνα (Μαιευτική Κλινική του Νοσοκομείου "Αγία Όλγα").

Σε σχέση με την ηλικία των λεχвіδων παρατηρούμε, ότι με την αύξηση της ηλικίας μειώνεται η κατάθλιψη. Στην ηλικία των 21-25 ετών ανήκει το 25,77% των γυναικών που παρουσίασαν κατάθλιψη και το 17,11% των γυναικών που δεν παρουσίασαν κατάθλιψη. Ενώ για την ηλικία 31-35 χρόνων, τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 19,53% και 27,63%. Καμιά λεχвіδα κάτω των 20 και άνω των 35 χρόνων δεν παρουσίασε σοβαρή κατάθλιψη.

Στην έρευνα πήραν μέρος 224 Ελληνίδες και 22 αλλοδαπές (3 δεν απάντησαν στην ερώτηση). Από τις αλλοδαπές, οι 15 ήταν Αλβανές, 2 Ουκρανές, 1 Βουλγάρα, 1 Ρουμάνη, 1 Ιταλίδα, 1 Γεωργιανή και 1 Πολωνέζα. Από τις αλλοδαπές μόνο η Ιταλίδα παρουσίασε κατάθλιψη (η οποία παρουσίαζε βαρύ μαιευτικό ιστορικό: γέννησε πρόωρα νεκρό αγόρι).

Σε σχέση με το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα των λεχвіδων, παρατηρούμε ότι περισσότερο παρουσιάζουν κατάθλιψη οι λεχвіδες με οικογενειακό εισόδημα κάτω των 150.000 δραχμών (το 14,43% των καταθλιπτικών λεχвіδων σε σχέση με το 9,83% των μη καταθλιπτικών) και με οικογενειακό εισόδημα άνω των 600.000 δραχμών (το 13,40% των καταθλιπτικών λεχві-

δων σε σχέση με το 4,64% των μη καταθλιπτικών).

Οι δευτεροτόκες παρουσιάζουν τα χαμηλότερα ποσοστά κατάθλιψης. Το 28,87% των καταθλιπτικών είναι δευτεροτόκες, όπως και το 42,11% των μη καταθλιπτικών. Αντίθετα, πρωτοτόκες είναι το 47,42% των καταθλιπτικών και το 38,82% των μη καταθλιπτικών λεχωίδων. Ακόμη, το 50% των γυναικών που παρουσίασαν σοβαρή κατάθλιψη, είναι πρωτοτόκες.

Ζητήσαμε από τις λεχωίδες να βαθμολογήσουν τη συμπαράσταση που είχαν από το περιβάλλον και το σύντροφό τους κατά τη διάρκεια της κύησης και παρατηρήσαμε, ότι τα ποσοστά των καταθλιπτικών και των μη καταθλιπτικών λεχωίδων που δήλωναν μεγάλη συμπαράσταση από τα περιβάλλον και το σύντροφό τους, είναι σχεδόν ίδια. Στις λεχωίδες που έχουν την πλήρη συμπαράσταση του συντρόφου τους, ανήκουν το 65,13% των μη καταθλιπτικών και το 31,96% των καταθλιπτικών.

Στις λεχωίδες που έχουν την πλήρη συμπαράσταση του περιβάλλοντός τους, ανήκουν το 66,45% των μη καταθλιπτικών και το 37,11% των καταθλιπτικών. Αναγνωρίζουμε, λοιπόν, ότι οι γυναίκες έχουν ανάγκη της πλήρους συμπαράστασης του περιβάλλοντος και του συντρόφου τους.

Τα προβλήματα υγείας κατά τη διάρκεια της κύησης έχουν σχέση με την αυξημένη κατάθλιψη κατά τη λοχεία. Το 28,87% των καταθλιπτικών γυναικών παρουσίασαν προβλήματα υγείας κατά την κύηση. Το ποσοστό των γυναικών που είχαν προβλήματα υγείας κατά την κύηση και δεν παρουσίασαν κατάθλιψη, είναι το 10,53%. Ακόμη, το 57% των γυναικών που παρουσίασαν σοβαρή κατάθλιψη, παρουσίασαν προβλήματα υγείας κατά την κύησή τους.

Αξίζει να σημειωθεί, ότι μόνο το 5,92% και το 2,63% των λεχωίδων που δεν πα-

ρουσίασαν κατάθλιψη, δηλώνουν ότι είχαν ψυχολογικά προβλήματα κατά την κύηση και κατά τη λοχεία αντίστοιχα. Ενώ το 72,16% και το 67,01% των λεχωίδων που παρουσίασαν κατάθλιψη, δηλώνουν ότι δεν είχαν ψυχολογικά προβλήματα κατά την κύηση και κατά τη λοχεία αντίστοιχα. Το γεγονός αυτό μας οδηγεί στη σκέψη, ότι οι λεχωίδες στον όρο "ψυχολογικά προβλήματα" κατανοούν "ψυχιατρικά προβλήματα". Από τις λεχωίδες που παρουσίασαν σοβαρή κατάθλιψη, το 50% δηλώνει ότι δεν είχε ψυχολογικά προβλήματα κατά την κύηση, ενώ το 78% αναγνωρίζει ότι είχε ψυχολογικά προβλήματα μετά τον τοκετό.

Από τις 249 λεχωίδες που πήραν μέρος στην έρευνα, οι 240 γέννησαν ένα νεογνό και 4 γέννησαν διδύμα νεογνά. Το 53,1% των νεογνών ήταν αγόρια -2 αγόρια νεογνά γεννήθηκαν νεκρά- και το 47,79% ήταν κορίτσια. Από τις λεχωίδες που γέννησαν αγόρια (ζωντανά), κατάθλιψη παρουσίασε το 56,70%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό αυτών που γέννησαν κορίτσια, είναι 45,36%. Παρατηρούμε ότι οι γυναίκες που γέννησαν κορίτσια, παρουσιάζουν λίγο μικρότερα ποσοστά κατάθλιψης από αυτές που γέννησαν αγόρια. Από τις γυναίκες που παρουσίασαν σοβαρή κατάθλιψη, το 72% γέννησαν αγόρια (ζωντανά) και οι δύο λεχωίδες που γέννησαν τα νεκρά αγόρια, παρουσίασαν σοβαρή κατάθλιψη.

Η συντριπτική πλειοψηφία των λεχωίδων δηλώνουν Χριστιανές Ορθόδοξες και ελάχιστες δηλώνουν Καθολικές και Μουσουλμάνες. Για το λόγο αυτό δεν κάναμε συσχετισμό ανάμεσα στη θρησκεία και την κατάθλιψη στη λοχεία.

Σε σχέση με το επίπεδο σπουδών των λεχωίδων, παρατηρούμε πολύ μικρή αύξηση της κατάθλιψης στις γυναίκες με βασική εκπαίδευση και στις απόφοιτες των ΑΕΙ.

Οι λεχιάδες που πάσχουν από κάποια χρόνια πάθηση, δεν παρουσιάζουν σημαντική διαφορά στην κατάθλιψη σε σχέση με αυτές που δεν έχουν κάποιο χρόνιο πρόβλημα υγείας.

Το είδος του τοκετού των λεχιάδων και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια του τοκετού, δεν επιβάρυναν με κατάθλιψη τις λεχιάδες. Παρατηρήθηκε μικρή αύξηση της κατάθλιψης, στις λεχιάδες που γέννησαν με καισαρική τομή. Το 36% των γυναικών που παρουσίασαν σοβαρή κατάθλιψη, αναφέρουν ότι τους παρουσιάστηκαν προβλήματα κατά τον τοκετό.

Η έρευνα αυτή μας οδήγησε σε κάποια συμπεράσματα:

- Η επιλόχεια κατάθλιψη στη χώρα μας ανέρχεται περίπου στο 40% και απαιτείται να ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπισή της.

- Η πλήρης συμπαράσταση του περιβάλλοντος και του συντρόφου κατά τη διάρκεια της κύησης, περιορίζει την επιλόχεια κατάθλιψη.

- Οι λεχιάδες σε μεγάλο ποσοστό δεν αναγνωρίζουν τα ψυχολογικά τους προβλήματα, παρότι τα περιγράφουν όταν ερωτηθούν.

- Απαιτείται ευρύτερη έρευνα και μελέτη των επιπτώσεων της επιλόχειας κατάθλιψης στην ίδια τη λεχιάδα, στο νεογνό της και την οικογένειά της.

Ευχαριστώ τις μαίες και τις φοιτήτριες της Μαιευτικής, που βοήθησαν στη συλλογή των στοιχείων και ιδιαίτερα τις: Περσεφόνη Μαυρομάτη, Πανδώρα Χρυσικού, Χρυσή Καραμήτσου, Χριστίνα Βάτου, Ιωάννα Σταματέλου, Λίνα Χαζηράκη, Δέσποινα Καραγκούνη, Ευγενία Σαμαρτζή, Λίτσα Βασιλάκου και Μαλαματή Μπατιάνη.

Εκδόσεις Βιβλίων που ενδιαφέρουν τον κλάδο μας

Από τις Επιστημονικές Εκδόσεις
 “Γ.Ρ. ΠΑΡΙΣΙΑΝΟΣ” – ΜΑΡΙΑ Γ.Ρ. ΠΑΡΙΣΙΑΝΟΥ
 Ναυαρίνου 20 – 106 80 ΑΘΗΝΑ,
 κυκλοφόρησε το βιβλίο:

“ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ & ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑΣ”
 του γνωστού και από τις στήλες του περιοδικού μας ιατρού και συγγραφέα Νίκου Α. Παπανικολάου, Ομότιμου Καθηγητού Μαιευτικής & Γυναικολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Η τιμή του βιβλίου ανέρχεται στο ποσό των 15.000 δραχμών, αλλά προκειμένου για μαζική αγορά από Μαιές και Μαιευτές, αυτό κατέρχεται στις 6.500 δραχμές.

(Εκ του Εκδοτικού Οίκου)